

УДК 347. 963(477)

М.Я. МАВДРИК, Харківський національний університет внутрішніх справ

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНО- ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Ключові слова: прокуратура України, права і свободи людини і громадянина, правозахисна діяльність, реформування

На сучасному етапі державотворення проблема реформування в законодавства України про прокуратуру набуває особливої актуальності. Це зумовлено рядом чинників: по-перше, тим, що в нашій державі знову набули значення питання проведення конституційної реформи, яка має безпосередній вплив на систему органів державної влади, у тому числі і прокуратуру України; по-друге, подальшим розвитком судово-правової реформи, концептуальні засади якої були суттєво оновлені з прийняттям Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, Концепції реформування кримінальної юстиції України а також нового Кримінального процесуального кодексу України.

У зв'язку з цим метою нашого дослідження є аналіз шляхів удосконалення конституційно-правового статусу прокуратури України та її правозахисної діяльності на сучасному етапі.

Окреслюючи ступінь наукової розробленості зазначеної проблеми, слід зауважити, що питанню удосконалення правового статусу органів прокуратури України приділяють увагу як українські, так і зарубіжні вчені-конституціоналісти. Зокрема, цієї проблеми в своїх працях торкалися В. Сухонос та Є. Попович, досліджуючи напрями вдосконалення структури та функцій органів прокуратури,

правового забезпечення її діяльності; О. Мельник, аналізуючи реформування законодавства України про прокуратуру; А. Безлепкін, розглядаючи питання удосконалення законодавства в сфері діяльності прокуратури щодо захисту прав і свобод людини і громадянина. Однак поза увагою цих та інших науковців залишилося питання комплексного аналізу шляхів удосконалення конституційно-правового статусу прокуратури України та її правозахисної діяльності.

Сучасна конституційна модель прокуратури України бере свій відлік з моменту проголошення Декларації про державний суверенітет України 16.07.1990 р. У цьому акті було визначено, що найвищий нагляд за точним і однаковим виконанням законів здійснюється Генеральним прокурором Української РСР, який призначається Верховною Радою Української РСР, відповідальний перед нею і тільки їй підзвітний [1].

Свою детальну регламентацію конституційний статус української прокуратури здобув в Законі України «Про прокуратуру», який було прийнято парламентом 05.11.1991 р. та згідно з положеннями якого у своїх основних рисах модель прокуратури залишилася радянською зі значним домінуванням наглядової функції. Таке положення обумовлювалося перехідним станом правової системи та неготовністю судової системи здійснювати всю повноту судової влади. Наступним поштовхом до реформування статусу прокуратури стало схвалення 28.04.1992 р. Верховною Радою України Концепції судово-правової реформи в Україні, в якій у контексті загального реформування судової системи надавалося певне окреслення майбутньої моделі прокуратури. Доволі розгорнуту правову основу прокуратура здобула в Конституційному договорі між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні від 08.06.1995 р., у ст.43 якого вона визнавалась органом державного обвинувачення, здійснення загального нагляду і нагляду за виконанням покарань у місцях позбавлення волі.

Із прийняттям Конституції України правовий статус прокуратури України набув суттєвої правової стабільності. Основним Законом було закріплено єдність цієї інституції як фундаментальний принцип її побудови, її функції та статус Генерального прокурора України як керівника системи прокуратури. Окрім основних конституційних норм статус прокуратури отримав і тимчасову регламентацію у Перехідних положеннях, п.9 яких визначалось, що прокуратура продовжує виконувати відповідно до чинних законів функцію нагляду за додержанням і застосуванням законів та функцію попереднього слідства – до введення в дію законів, що регулюють діяльність державних органів щодо контролю за додержанням законів, та до сформування системи досудового слідства і введення в дію законів, що регулюють її функціонування. Суттєві корективи в конституційному статусі прокуратури України відбулися з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Конституції України» від 08.12.2004 р. № 222-VI, відповідно до якого до функцій прокуратури було додано нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, визнаному пізніше неконституційним.

Нині стоїть питання щодо подальшого удосконалення конституційного статусу прокуратури України. Це питання та дискусія щодо подальших реформаторських кроків тривають упродовж всього періоду незалежності України, перетворившись, як зазначають деякі українські науковці у безперервний процес [2, с.16]. Активну участь в ньому беруть органи державної влади України, структури Ради Європи. Свою точку зору з цього питання висловлюють українські науковці та працівники прокуратури.

Зокрема, у Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, що була схвалена Президентом України ще у 2006 р., зазначалось про необхідність

невідкладного реформування прокуратури України. Було визначено, що з огляду на те, що прокуратура наділена повноваженнями здійснювати нагляд за досудовим слідством та підтримувати державне обвинувачення в суді, необхідно привести у відповідність із Конституцією України положення закону щодо повноважень прокуратури стосовно функції досудового слідства. На основі структурних підрозділів прокуратури, на які покладено функцію досудового слідства, доцільно створити державну службу розслідувань. Згідно з концепцією прокуратура не повинна мати і повноважень щодо загального нагляду, оскільки такі повноваження є близькими до тих, що їх здійснюють органи правосуддя, тобто квазісудовими [3]. У Концепції реформування кримінальної юстиції України, затвердженої Указом Президента України від 08.04.2008 р. № 311/2008 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15.02.2008 р. «Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів» зазначалось, що Конституційні повноваження та принципи організації прокуратури мають відповідати стандартам демократичного суспільства, що керується принципом верховенства права, згідно з рекомендаціями Парламентської Асамблеї та Комітету міністрів Ради Європи. У сфері кримінальної юстиції прокуратура в Україні має стати єдиним органом, на який покладається виконання таких функцій:

а) нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування;

б) кримінальне переслідування особи, в тому числі висунення обвинувачення, процесуальне керівництво досудовим розслідуванням та складання обвинувального акта;

в) нагляд за додержанням законів органами та установами, які виконують судові рішення у кримінальних справах, а також застосовують інші заходи примусового характеру, пов'язані з обмеженням особистої свободи громадян.

Досудове розслідування органами прокуратури може проводитись лише у виняткових випадках, спеціально визначених законом [4].

Положення вищезначених концепцій в цілому відповідають вимогам та рекомендаціям органів Ради Європи щодо реформування інституту прокуратури в Україні відповідно до принципів і стандартів Ради Європи, які містяться в таких міжнародних актах, як: Висновки № 190 (1995) Парламентської Асамблеї Ради Європи щодо заявки України на вступ до Ради Європи від 26.09.1995 р., Рекомендація № 1604 (2003) Парламентської Асамблеї Ради Європи про роль прокуратури в демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві закону; Резолюція 1346 (2003) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Виконання обов'язків та зобов'язань Україною» від 29.09.2009 р.; Резолюція 1466 (2005) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною» від 05.10.2005 р.; Резолюція 1755 (2010) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Функціонування демократичних інституцій в Україні» від 04.10.2010 р.; Резолюція 1862 (2012) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Функціонування демократичних інститутів в Україні» від 26.01.2012 р. та ін. Так, у п.7.2 Резолюції 1755 (2010) «Функціонування демократичних інституцій в Україні» присвяченому питанню реформування прокуратури України, Парламентська Асамблея Ради Європи від 04.10.2010 р. нагадує, що Україна при вступі до Ради Європи взяла на себе таке зобов'язання: «роль та функції прокуратури будуть змінені (зокрема, щодо здійснення загального нагляду за законністю), що трансформує цю інституцію на орган, який відповідає стандартам Ради Європи»; та висловлює жаль з приводу того, що це зобов'язання так і не було виконано; підтверджує, що функція прокуратури України щодо загального нагляду суперечить європейським стандартам, і що, зокрема через наявність цієї функції, вона має повноваження, які значно перевищують ті, що необхідні в демократичній державі; закликає органи влади та Верховну Раду якнайшвидше ухвалити в тісних консультаціях з Венеціанською Комісією закон про прокуратуру, який повністю відповідатиме євро-

пейським стандартам і цінностям; вважає, що зміни до конституції є необхідними для позбавлення прокуратури функції загального нагляду та реформування цього органу у відповідності із зобов'язаннями, які взяла на себе Україна при вступі; рекомендує, щоб у якості альтернативи функції нагляду була зміцнена роль омбудсмана та запроваджено систему безоплатної правової допомоги [5].

Виходячи з вищезазначених правових актів національного та міжнародного характеру, основними напрямками реформування інституту прокуратури в Україні має бути: позбавлення його функції загального нагляду; обмеження досудового розслідування органами прокуратури винятковими випадками, спеціально визначеними законом; закріплення механізмів контролю за діяльністю прокуратури; встановлення процедури добору на посаду прокурора на конкурсних засадах тощо.

Реформування інституту прокуратури потребує ґрунтовного наукового підходу. З цього питання в науці конституційного та адміністративного права існує декілька точок зору, які за своєю суттю зводяться до вирішення принципового питання: чи залишити у недоторканості перелік функцій прокуратури, передбачений Конституцією України, чи переглянути та урізати його шляхом позбавлення прокуратури права нагляду за додержанням і застосуванням законів (п.9 Перехідних положень Конституції України).

Перша точка зору полягає у впровадженні концепції обмеження функцій прокуратури відповідно до вимог Ради Європи. Прихильники цієї концепції наводять такі аргументи: по-перше, Україна вступила в Раду Європи і повинна на основі своїх зобов'язань змінити статус прокуратури; по-друге, прокуратура з тими повноваженнями і функціями, які вона має на сьогоднішній день була потрібна тоталітарному режиму, і сьогодні вона відповідно не вписується в систему поділу влад, ринкових відносин тощо [6, с.37]. «Збереження загального прокурорського нагляду за виконанням і дотриманням Конституції і законів в існуючій формі та обсязі буде означати збе-

реження прокуратури, обтяженої необмеженими функціями», – зазначають ряд українських та зарубіжних вчених [7, с.29; 8, с.33–34].

Інші науковці, навпаки, вважають за необхідне збереження за органами прокуратури України функцій нагляду за додержанням і застосуванням законів та досудового слідства. При цьому на їх думку було б помилкою силою впроваджувати тезу про «єдині європейські стандарти прокуратури» як жорсткі правила, що визначають устрій і конкретні повноваження прокуратури в країні [9, с.10–13; 10, с.85–87]. Так, В. Тацій, підтримуючи вищезазначену точку зору, вважає, що жодний з державних органів не може взяти на себе наглядову функцію прокуратури за виконанням законів учасниками суспільних відносин [11, с.28]. На погляд О. Мельника ситуація, коли два основні напрямки діяльності прокуратури України протягом понад 13 років вважаються тимчасовими і залишаються у «підвішеному» стані просто неприпустима. Українському законодавцю час визначитися із цим і або забрати у прокуратури не властиві їй (на думку деяких дослідників і структур Ради Європи) функції, або залишити їх і закрити це питання. Підтримуючи останній варіант, автор вважає, що функції «загального нагляду» і досудового слідства мають бути збережені [12, с.23]. Розв'язання цієї проблеми, вважає М. Косюта, має відбуватися на конституційному рівні, причому це можливо принаймні двома шляхами: 1) закріплення у ст.121 Конституції повного переліку функцій прокуратури (без їх поділу на «звичайні» та «перехідні») або 2) вилучення положень щодо функцій прокуратури з Конституції України і віднесення питання їх визначення до Закону «Про прокуратуру». Останній шлях уявляється більш оптимальним, оскільки дозволить підшукати найприйнятніший перелік безпосередньо в Законі «Про прокуратуру» і не дасть приводу представникам Ради Європи висувати претензії щодо збереження за прокуратурою цих функцій [13, с.22].

Деякі з науковців вважають за необхідне залишити функцію загального нагляду, об-

меживши сферу його застосування та урізавши предмет нагляду. Зокрема, на думку Ю.М. Тодики, О.В. Марцеляка, виникає питання, а чи потрібна така діяльність прокуратури, чи не ефективніше буде, щоб таким надглядом займалися спеціально створені контролюючі органи, що ведуть постійний відомчий контроль (контрольно-ревізійне управління, податкова інспекція і т. ін.)? Водночас усі зусилля загального прокурорського нагляду було б доцільніше спрямувати тільки в сферу забезпечення прав і свобод громадян [14, с.75]. Як вважають В. Сухонос, О. Звірко існують достатні підстави до функцій прокуратури віднести надгляд за додержанням конституційних прав і свобод людини та громадянина органами державної влади та місцевого самоврядування, органами управління всіх підприємств та організацій незалежно від форми власності та їх посадовими особами. Практика свідчить, що в цьому напрямку прокуратура має діяти досить ефективно, оскільки тут є досвід роботи, напрацьовані форми і методи правозахисної діяльності [15]. В. Долежан, наголошуючи на необхідності закріплення за прокуратурою на законодавчому рівні функції захисту прав і свобод людини і громадянина, пропонує декілька варіантів: «...пропонуємо таку редакцію ст.4 Закону України «Про прокуратуру»: «Завдання прокуратури. Діяльність органів прокуратури спрямована на утвердження принципу верховенства права, зміцнення законності і правопорядку. Забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком прокуратури. Прокуратура зобов'язана захищати від неправомірних посягань державну незалежність України, суспільний і державний лад, економічну систему, інші державні і суспільні інтереси». Звичайно, остаточне врегулювання питання щодо функцій прокуратури є можливим лише на конституційному рівні. У зв'язку із цим запропонуємо ще один варіант. У п.2 ст.121 Конституції України представництво прокуратурою інтересів громадян і держави у вузькому розумінні ототожнюється із представництвом у суді. Проте, у поняття пред-

ставництва можна вкладати і ширший зміст із виходом за межі судової сфери. Так, реалізуючи свої наглядові повноваження у правовідносинах з іншими суб'єктами права, прокурор фактично виступає від імені держави, окремих людських спільнот, територіальних громад. Вважаємо, в цих випадках є підстави говорити про позасудове представництво. Можливо, у відповідній нормі Конституції України представницьку функцію прокуратури доцільно було б викласти таким чином: «Позасудове представництво інтересів громадян і держави та їх представництво в суді на підставі закону». Не виключена можливість існування й іншого варіанта, коли, за прикладом деяких інших держав, в Основному Законі взагалі не буде переліку функцій прокуратури, а лише сформульовані її мета й завдання, серед яких чільне місце належатиме захисту прав і свобод» [16, с.48].

В цілому підтримуючи точку зору останньої групи авторів та враховуючи надзвичайну важливість і актуальність вирішення питання реформування прокуратури України, вважаємо за доцільне висловити свою думку стосовно цього питання.

В різних країнах світу історично склалися різні моделі прокуратури – від органу кримінального переслідування та підтримання обвинувачення в суді до тотального нагляду за додержанням та застосуванням законів. Україні, як державі постсоціалістичного типу, дісталася у спадок модель «сильної» прокуратури, яка здійснює відчутний вплив на стан законності і боротьби зі злочинністю, а також може суттєво впливати на забезпечення прав і свобод людини і громадянина. Тому не викликає сумнівів що сучасним реаліям життя України найбільшою мірою відповідає незалежна, єдина, централізована система органів прокуратури багатofункціонального універсального типу. При цьому конституційна, адміністративна, судова реформи, які відбуваються в державі, проголошений курс на входження до європейського правового простору зумовлюють потребу в подальшому реформуванні прокуратури. В першу чергу це

стосується завдань та функцій прокуратури України, особливо загального нагляду, який, на нашу думку, було б доцільніше спрямувати саме в сферу забезпечення прав і свобод людини і громадянина. Адже, як зауважує В. Долежан, підтримуючи схожу точку зору, прокурорський нагляд за додержанням і застосуванням законів (п.9 Перехідних положень Конституції України) на сьогодні фактично перетворився на форму правозахисної діяльності [16 с.46].

Схожа ситуація має місце в Російській Федерації, де законодавством про прокуратуру функцію нагляду за дотриманням і застосуванням законів зведено до двох самостійних функцій:

– нагляд за виконанням законів федеральними міністерствами, державними комітетами, службами та іншими федеральними органами виконавчої влади, представницькими (законодавчими) і виконавчими органами суб'єктів Російської Федерації, органами місцевого самоврядування, органами військового управління, органами контролю, їх посадовими особами, суб'єктами здійснення громадського контролю за забезпеченням прав людини в місцях примусового утримання та сприяння особам, що перебувають в місцях примусового утримання, органами управління і керівниками комерційних і некомерційних організацій, а також за відповідністю законам видаваних ними правових актів;

– нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина федеральними міністерствами, державними комітетами, службами та іншими федеральними органами виконавчої влади, представницькими (законодавчими) і виконавчими органами суб'єктів Російської Федерації, органами місцевого самоврядування, органами військового управління, органами контролю, їх посадовими особами, суб'єктами здійснення громадського контролю за забезпеченням прав людини в місцях примусового утримання та сприяння особам, що перебувають в місцях примусового утримання, а також органами управління і керівниками комерційних і некомерційних органі-

зацій (ч.1 ст.1 Федерального Закону Російської Федерації «Про прокуратуру Російської Федерації»).

Вищезазначений нагляд прокуратури Російської Федерації обмежений конституційними правами і свободами, колом суб'єктів, які підлягають перевірці, а також вказівкою на те, що до нього входять тільки ті з них, які не належать до предмету інших галузей прокурорського нагляду. Подібний підхід має глибокий практичний сенс, а отже – існування прокурорського нагляду саме в таких рамках і може бути запозичене українським законодавцем. У такому випадку відповідна функція прокуратури може бути визначена як нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина органами державної влади та місцевого самоврядування, їх посадовими особами, громадськими об'єднаннями, суб'єктами підприємницької діяльності та їх керівниками.

Схожа пропозиція вже мала місце в історії реформування прокуратури України та була втілена в положенні п.5 ст.121 Конституції України в редакції Закону України від 08.12.2004 р. «Про внесення змін до Конституції України», відповідно до якої на прокуратуру покладался нагляд за додержанням прав і свобод людини та громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами. Як бачимо, правозахисна діяльність прокуратури була обмежена такими суб'єктами, що підлягають нагляду, як органи публічної влади та їх посадові і службові особи, і виключала інших суб'єктів – громадські об'єднання, суб'єкти підприємницької діяльності. Але ці суб'єкти не повинні випадати з поля зору прокурора, оскільки і з боку них допускається досить багато порушень конституційних прав громадян. Пізніше Рішенням Конституційного Суду України від 30.09.2010 р. № 20-рп/2010 Закон України «Про внесення змін до Конституції України» від 08.12.2004 р. № 2222-IV було визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) у зв'язку з порушенням конституційної процедури його

розгляду та прийняття. У зв'язку з цим статті 121, 122 Конституції України, що визначають статус прокуратури України, набули редакції що діяла до внесення змін цим законом і вищезазначена функція прокуратури України припинила своє існування.

Але скасування наслідків конституційної реформи Рішенням Конституційного Суду України від 30.09.2010 р. зовсім не є свідченням негативного ставлення з його боку до положень п.5 що доповнював ст.121 Конституції України. Скасування результатів конституційної реформи аж ніяк не було наслідком невідповідності Конституції України конкретних норм Закону України від 08.12.2004 р. Тим більше, ще за рік до прийняття вищезазначеного рішення Конституційний Суд України у Висновку у справі про надання висновку щодо відповідності проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України», направленою Головою Верховної Ради України, вимогам статей 157 і 158 Конституції України (справа про внесення змін до статей 76, 78, 81, 82 та інших Конституції України) від 12.12.2003 р. № 3-в/2003 визнав запропонований пункт таким, що відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України, зокрема не передбачає скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина але є загальним і потребує законодавчої конкретизації. Єдиним приводом для прийняття Конституційним Судом України 30.09.2010 р. негативного рішення щодо конституційної реформи було недодержання процедури внесення змін до Конституції України.

За таких умов відсутність зазначеного вище положення у ст.121 чинного тексту Конституції України, на відміну від попереднього, не усуває можливості включення подібних змін до нової редакції ст.121 Конституції України та Закону України «Про прокуратуру». Тим більше, що в Основному Законі України існує підстава для такого кроку, а саме: зміст ч.2 ст.3 Конституції України, відповідно до якої «утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави». Цей обов'язок стосується і окре-

мих органів публічної влади, в тому числі, й, прокуратури України. При цьому наявність у прокурора владних повноважень, великого досвіду роботи в сфері захисту прав і свобод сприяє забезпеченню ефективності правозахисної діяльності, оперативності усунення правопорушень та їх наслідків і притягнення винних осіб до відповідальності. Забезпечуючи права і свободи людини і громадянина, прокуратура не перетворюється на конкурента суду, омбудсмена чи інших інституцій у сфері захисту прав і свобод, а є істотним доповненням до використання громадянами судового та інших способів правозахисту.

Враховуючи вищезазначене, вважаємо за необхідне доповнити ст.121 Конституції України п.5 такого змісту: «нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина органами державної влади та місцевого самоврядування, їх посадовими особами, громадськими об'єднаннями, суб'єктами підприємницької діяльності та їх керівниками». Крім того, дане положення Конституції України потребуватиме конкретизації, яку має бути здійснено в Законі України «Про прокуратуру». Зокрема, необхідно врегулювати питання щодо визначення предмету нагляду за додержанням прав і свобод людини і громадянина, повноважень прокурора при його здійсненні та ін.

Вважаємо, що в сучасних умовах, що склалися в Україні в галузі забезпечення прав і свобод громадян, запропоновані нами вище зміни у сукупності з функціональними і процесуальними перевагами прокурорського нагляду сприятимуть утворенню і забезпеченню прав і свобод людини та повазі їх з боку службових та посадових осіб органів публічної влади, громадських об'єднань, суб'єктів підприємницької діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Декларація про державний суверенітет України // ВВР УРСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429.

2. Полянський Ю. Конституційне реформування прокуратури України (нові виклики) /

Ю. Полянський // Вісник Нац. акад. прокуратури України. – 2009. – № 2. – С. 16–19.

3. Указ Президента України «Про концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів» : від 10.05.2006 р., № 361/2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/361/2006/page>.

4. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року «Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів» : від 08.04.2008 р., № 311/2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/311/2008>.

5. Резолюція 1755 (2010) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Функціонування демократичних інституцій в Україні» : від 04.10.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a19.

6. Ворсінов Г. Проблеми розвитку прокуратури України в умовах формування правової держави / Г. Ворсінов // Право України. – 1996. – № 1. – С. 37–40.

7. Савицкий В. Стержневая функция прокуратуры – осуществление уголовного преследования / В. Савицкий // Российская юстиция. – 1994. – № 10. – С. 128–129.

8. Марочкин И. Е. Пределы общего надзора / И. Е. Марочкин // Закон Украины «О прокуратуре»: теория и практика его применения. – Х., 1992. – С. 33–34.

9. Сухонос В. Місце прокуратури в системі органів державної влади України, її розвиток та правове забезпечення гарантій діяльності / В. Сухонос // Право України. – 2000. – № 6. – С. 10–13.

10. Кривобок В. Актуальні питання визначення статусу прокуратури в умовах перехідного періоду / В. Кривобок // Право України. – 2000. – № 10. – С. 85–87.

11. Тацій В. Прокуратура в системі поділу влади / В. Тацій // Вісник прокуратури. – 1999. – № 2. – С. 28–33.

12. Мельник О. В. Реформування законодавства про прокуратуру : аналіз проектів змін до Конституції та нового Закону України «Про прокуратуру» / О. В. Мельник // Вісник Харківськ. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Серія: Право. – 2010. – № 919. – С. 21–25.

13. Косюта М. Перспективи реформування законодавства про прокуратуру / М. Косюта // Вісник прокуратури. – 2007. – № 7. – С. 21–25.

14. Тодика Ю. М. Конституційний Суд України і прокуратура в конституційно-правовому механізмі забезпечення основних

прав громадян : монографія / Ю. М. Тодика, О. В. Марцеляк. – Х. : Лібра, 1998. – 107 с.

15. Сухонос В. Щодо Концепції реформування прокуратури України / В. Сухонос, О. Звірко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://expertprava.ucoz.ru/publ/pravo_ukrajini/2004_1/shhodo_koncepciji_reformuvannja_prokuraturi_ukrajini/4-1-0-41.

16. Долежан В. Перспективи трансформації функцій прокуратури України / В. Долежан // Вісник Нац. акад. прокуратури України. – 2011. – № 2. – С. 45–49.

Мавдрик М. Я. Шляхи удосконалення конституційно-правового статусу прокуратури України та її правозахисної діяльності на сучасному етапі / М. Я. Мавдрик // Форум права. – 2012. – № 3. – С. 399–406 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-3/12mmjnse.pdf>

Розглянуто різні точки зору щодо реформування інституту прокуратури. Запропоновано шляхи удосконалення конституційно-правового статусу прокуратури України та її правозахисної діяльності. Зроблено висновок про необхідність доповнення функцій прокуратури наглядом за додержанням прав і свобод людини і громадянина органами державної влади та місцевого самоврядування, їх посадовими особами, громадськими об'єднаннями, суб'єктами підприємницької діяльності та їх керівниками.

Мавдрик Н.Я. Пути совершенствования конституционно-правового статуса прокуратуры Украины и ее правозащитной деятельности на современном этапе

Рассмотрены различные точки зрения относительно реформирования института прокуратуры. Предложены пути совершенствования конституционно-правового статуса прокуратуры Украины и ее правозащитной деятельности. Сделан вывод о необходимости дополнения функций прокуратуры надзором за соблюдением прав и свобод человека и гражданина органами государственной власти и местного самоуправления, их должностными лицами, общественными объединениями, субъектами предпринимательской деятельности и их руководителями.

Mavdrik N.Ja. Trajectories of Enhancement of Constitution-Legal Status of Office of Public Prosecutor of Ukraine and Its Remedial Activity at the Present Stage

The various points of view concerning reforming of institute of Office of Public Prosecutor are considered. Trajectories of enhancement of constitution-legal status of Office of Public Prosecutor of Ukraine and its remedial activity are tendered. The output is drawn on necessity of complement of functions of Office of Public Prosecutor by supervision of observance of the rights and freedom of the person and the citizen bodies of state power and local self-government, their service employees, public join, subjects of an entrepreneurial activity and their principals.